

Guia docent de l'assignatura "Arquitectura de Computadors i Perifèrics" 2011/2012

Codi: 102685

Crèdits ECTS: 7.5

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500895 Enginyeria Electrònica de Telecomunicació	957 Graduat en Enginyeria Electrònica de Telecomunicació	OB	2	2
2500898 Enginyeria de Sistemes de Telecomunicació	956 Graduat en Enginyeria de Sistemes de Telecomunicació	OB	2	2

Contacte

Nom : Daniel Franco Puntès

Email : Daniel.Franco@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: No

Algun grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Encara que no hi ha prerequisits formalment establerts, és indispensable un bon coneixement del funcionament bàsic d'un computador i un cert coneixement de les seves unitats funcionals i dels sistemes digitals. (Fonaments d'Informàtica i Sistemas digitales y lenguajes de descripción del hardware).

Objectius i contextualització

L'objectiu de l'assignatura és formar estudiants que entenguin el mode de funcionament bàsic d'un sistema encastat (embedded) basat en un microcontrolador i que hagin adquirit les habilitats fonamentals de la

programació en llenguatge ensamblador, així com donar una visió general dels perifèrics més usats a l'entorn dels

sistemes digitals, com funcionen, com controlar-los, i com connectar-los a un equip informàtic basat en un microcontrolador.

Competències i resultats d'aprenentatge

2065:E03 - Aprendre nous mètodes i tecnologies a partir dels coneixements bàsics i dels tecnològics, i tenir versatilitat per adaptar-se a noves situacions.

2065:E03.40 - Utilitzar eines informàtiques de recerca de recursos bibliogràfics o d'informació relacionada amb les telecomunicacions i l'electrònica.

2065:E03.41 - Realitzar programació en temps real, concurrent, distribuïda i basada en esdeveniments, així com el disseny d'interfícies persona-computador.

2065:E03.42 - Analitzar i dissenyar circuits combinacionals i seqüencials, síncrons i asíncrons, i d'utilització de microprocessadors i circuits integrats.

2065:E03.45 - Desenvolupar aplicacions en temps real.

2065:T01 - Adquirir hàbits de pensament.

2065:T01.01 - Desenvolupar un pensament i un raonament crítics.

2065:T01.02 - Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i de síntesi.

2065:T01.03 - Desenvolupar el pensament científic.

2065:T01.04 - Desenvolupar el pensament sistèmic.

2065:T02 - Adquirir hàbits de treball personal:

2065:T02.01 - Treballar de manera autònoma.

2065:T02.02 - Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

2065:T02.03 - Gestionar el temps i els recursos disponibles.

2065:T02.04 - Prevenir i solucionar problemes.

2065:T02.05 - Prendre decisions pròpies.

2065:T02.06 - Adaptar-se a situacions imprevistes.

2065:T02.07 - Treballar en entorns complexos o incerts i amb recursos limitats.

2065:T02.08 - Avaluar de manera crítica el treball dut a terme.

2065:T02.09 - Treballar de manera organitzada.

2065:T03 - Treballar en equip:

2065:T03.01 - Treballar cooperativament.

2065:T03.02 - Assumir i respectar el rol dels diversos membres de l'equip, així com els diferents nivells de dependència de l'equip.

2065:T03.03 - Identificar, gestionar i resoldre conflictes.

2065:T03.04 - Adaptar-se a entorns multidisciplinaris.

Continguts

1. INTRODUCCIÓ

- Conceptes bàsics: microprocessadors i microcontroladors. Arquitectures i encapsulats típics.
- Evolució històrica dels microprocessadors: una classificació generacional amb exemples representatius.

2. ARQUITECTURA DE MICROPROCESSADORS/MICROCONTROLADORS

- Microcontroladors (la família M68HC11/12): organització interna, interfície externa i timings. Mapa de memòria.

3. PROGRAMACIÓ DEL M68HC12

- Repertori d'instruccions: moviment d'informació, aritmètiques, lògiques, salts condicionals i incondicionals, subrutines i miscel·lànies.
- Modus d'adreçament: immediat, directe i estès, indexat, inherent i relatiu.
- Llenguatge ensamblador i l'ensamblador ASM12: format, directives, macros, opcions, errors, .

4. ENTRADA/SORTIDA PARAL·LELA

- Modes d'operació: Single-Chip, Expanded, Register.
- Ports paral·lels del M68HC12: registres de dades i registres de direcció.
- Programació bàsica de ports.
- Electrònica del pins d'E/S.
- Conceptes avançats: sincronització i hardware handshake.

5. TEMPORITZADORS

- Temporitzador bàsic. Comptador free-running.
- Funcions d'Output Compare.

- Funcions d'Input Capture.
- Acumulador de polsos.

6. INTERRUPCIONS

- Principis bàsics de gestió d'interrupcions: el procés d'interruptió, capacitació/descapacitació d'interrupcions, peticions d'interruptió, la seqüència d'interrupcions i el retorn del servei d'interrupcions.
- Taules de vectors i taules indirectes de salt.
- Rutines d'inicialització i de gestió.
- Fonts d'interrupcions: emmascarables i no emmascarables; internes i externes.
- Interrupcions anidades.

7. DISSENY DE PLAQUES BASES EN MICROCONTROLADORS

- Components de suport a la CPU: Circuits de reset, circuits generadors de rellotge, circuits generadors d'estats d'espera, circuits característics d'interfície a un bus.
- Eines de suport al disseny de sistemes basats en microcontroladors: Plaques d'avaluació, emuladors, simuladors i monitors.
- Depuradors: conceptes bàsics, tècniques hardware i software, conceptes avançats (Background Debug Mode).
- Anàlisi de la placa de desenvolupament.

8. Conceptes bàsics d'Entrada/Sortida

- L'espai d'E/S en els computadors.
- Classificació dels dispositius d'E/S
- Mòduls d'Entrada/Sortida.
- Programació dels dispositius d'Entrada/Sortida.
- Comunicació amb el processador: transferència programada i DMA
- Sincronització amb el processador: enquesta i interrupcions

9. Busos i interfícies

- Característiques d'un bus.
- Jerarquia de busos
- Protocols de bus
- Arbitratge de bus.
- Interrupcions
- Control d'errors
- Tipus d'interfícies: serie i paral·lela
- Exemples: PCI, RS-232, USB, Centronics, SCSI.

10. Dispositius perifèrics d'Entrada de dades

- Interruptors i teclats.
- Ratolins.
- Llapis òptics i altres dispositius gràfics interactius.
- Scanners,

11. Dispositius perifèrics de Sortida de dades

- Pantalles: introducció, pantalles de tubs de raig catòdics (CRT), controladors de CRT, pantalles de cristall líquid (LCD), altres tipus de pantalles.
- Impressores: classificació, impressores matricials, tèrmiques, làser, injecció de tinta, altres.

12. Dispositius d'emmagatzematge

- Discos flexibles: tècniques de codificació, formateig i sectorització, controladors de discos flexible.
- Discos durs

- Discos òptics: CD-ROM, DVD
- Cintes magnètiques.

13. Conversors A/D i D/A

- Principis de funcionament de la conversió analògica-digital
- Conversors A/D
- Conversors D/A

Metodologia

1. **Classes magistrals:** Els coneixements propis de la assignatura s'exposaran en forma de classes magistrals. En elles es mostraran a l'alumne els conceptes bàsics exposats en el temari de l'assignatura i clares indicacions de com completar i aprofundir aquests continguts. Les classes magistrals són les activitats en les quals s'exigeix menys interactivitat a l'estudiant: estan concebudes com un mètode fonamentalment unidireccional de transmissió de coneixements del professor al alumne.
2. **Seminaris:** La missió dels seminaris és doble. D'una banda es treballaran els coneixements científico-tècnics exposats en les classes magistrals per completar la seva comprensió i aprofundir-los. Per això es desenvoluparan activitats diverses, des de la típica resolució de problemes fins la discussió de casos pràctics. S'implementaran metodologies d'aprenentatge i resolució de problemes cooperatiu.

D'altra banda, els seminaris seran el fòrum natural en el qual discutir en comú el desenvolupament del treball pràctic, aportant els coneixements que li falten a l'estudiant per portar-lo endavant, o indicant-li on pot adquirir-los. La missió dels seminaris és fer de pont entre les classes magistrals i el treball pràctic, que promourà la capacitat d'anàlisi i síntesi, el raonament crític, i que entrenarà l'estudiant en la resolució de problemes.

1. **Practicum:** Al començament del curs l'alumne rebrà un dossier amb el treball pràctic que haurà de desenvolupar durant el curs. Aquest treball pràctic es basa en el disseny i programació de programes en ensamblador que permetin comprendre el funcionament d'un computador i aprendre els mecanismes del subsistema d'Entrada/Sortida. Les pràctiques es desenvoluparan en grups de tres alumnes.

El *practicum* inclou 16 sessions al laboratori, de 2,5 hores de durada, on realitzarà la implementació i depuració dels programes. Abans de cada sessió l'alumne haurà de realitzar un treball de preparació de la sessió i l'haurà de mostrar al professor per poder començar el seu treball al laboratori. L'alumne lliurarà un *portfoli* del *practicum* en acabar aquest que, per raons de capacitat docent, només es corregirà en el cas d'alumnes la qualificació dels quals sigui dubtosa.

Aquest plantejament del treball està orientat a promoure un aprenentatge actiu i a desenvolupar les competències de capacitat d'organització i planificació, comunicació oral i escrita, treball en equip i raonament crític. La qualitat del projecte realitzar, de la seva presentació i del seu funcionament es valorarà especialment.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
lab	12	0.48	2065:E03.40 , 2065:E03.41 , 2065:E03.42
prob	15	0.6	2065:E03.40 , 2065:E03.41 , 2065:E03.42
teoria	35	1.4	2065:E03.40 , 2065:E03.41 , 2065:E03.42 , 2065:E03.45
Tipus: Autònomes			

estudi	116.5	4.66
--------	-------	------

Avaluació

Criteris d'avaluació:

L'objectiu del procés d'avaluació és verificar que l'alumne ha assolit els coneixements i habilitats definits en els objectius de l'assignatura, així com les competències.

L'avaluació es portarà a terme en base al grau d'implicació en els seminaris, els coneixements científic-tècnics de la matèria assolits per l'alumne i al treball pràctic desenvolupat pels alumnes en grups de 3 persones.

Per fer aquesta avaluació es compta amb els següents instruments:

ù La valoració del treball de l'alumne en els Seminaris, que inclourà la presentació d'un treball.

ù Una sèrie de controls realitzats al llarg del curs, a nivell individual, per a valorar adequadament el grau de coneixements assolits per l'alumne.

ù La documentació lliurada pels alumnes del seu treball pràctic

Indicadors i valoració:

La qualificació final s' obtindrà segons el següent barem:

ù Un 20% provindrà de les qualificacions obtingudes en els seminaris,

ù Un 50% provindrà de les qualificacions obtingudes en els controls,

ù El 30% de la nota final provindrà del *practicum*. Aquesta nota resumirà les qualificacions obtingudes per l'alumne en (1) els documents lliurats, (2) les eventuais proves de defensa del treball a les que hagin estat convocats (3) el treball realitzat al laboratori.

Per aprovar l'assignatura serà necessari haver obtingut una puntuació mínima de 4 en el *practicum* i en la part corresponent a seminaris i controls. El portfoli servirà per acabar de qualificar els casos dubtosos.

Es preveurà una avaluació global de la part de teoria al final del semestre per aquells alumnes que hagin seguit però no hagin superat l'avaluació continuada

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
lab 1	15%	2	0.08	2065:E03.41 , 2065:E03.42
lab 2	15%	1	0.04	2065:E03.41 , 2065:E03.42
prob1	10%	1	0.04	2065:E03.41 , 2065:E03.42
prob2	10%	1	0.04	2065:E03.41 , 2065:E03.42
teo1	25%	2	0.08	2065:E03.40 , 2065:E03.41 , 2065:E03.42 , 2065:T01.01 , 2065:T01.03 , 2065:T02.01 , 2065:T02.03 , 2065:T02.05 , 2065:T02.07 , 2065:T03.04 , 2065:T03.03 , 2065:T03.02 , 2065:T03.01 , 2065:T02.09 , 2065:T02.08 , 2065:T02.06 , 2065:T02.04 , 2065:T02.02 , 2065:T01.04 , 2065:T01.02 , 2065:E03.45

Bibliografia

- Software and Hardware Engineering. M68HC12. Fredrick M. Cady & James M. Sibigtroth.

Oxford University Press, (2000).

- Digital Signal Processing and the Microcontroller. Dale Grover & John R. Deller. Prentice Hall, 1999
- BDTI Publications and Presentations. http://www.bdti.com/articles/info_articles.htm
- Embedded Systems Dictionary. Jack Ganssle and Michael Barr.
<http://www.netrino.com/Books/Dictionary/contents.html>
- The Scientist and Engineer's Guide to Digital Signal Processing (chapter 28). Steven W. Smith, Ph.D. California Technical Publishing, Accesible por internet en: <http://www.dspguide.com/pdfbook.htm>
- Computers as Components: principles of Embedded Computer system design, Wayne Wolf, Morgan Kauffman, 2005.

- 68HC12 Microcontroller: Theory and Applications, Daniel J. Pack, Steven F. Barret,

Prentice-Hall, (2002).